

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

www.emu.ee
Eesti Maaülikool
Estonian University of Life Sciences
Majandus- ja sotsiaalinstituut
Institute of Economics and Social Sciences

Eesti maaelu arengukava 2007–2013 meetme 1.5.1 „Metsa majandusliku väärtuse parandamise investeeringutoetus“ rakendamistulemuste analüüs

V taotlusvoor

Teostaja:

**Eesti maaelu arengukava 2007–2013 1., 3. ja 4.
telje püsihindaja
Maamajanduse uuringute ja analüüsi osakond
Majandus- ja sotsiaalinstituut
Eesti Maaülikool**

Tartu 2013

SISUKORD

Sissejuhatus	3
Analüüsi metoodika	4
1. Ülevaade meetme 1.5.1 toetuse taotlejatest ja saajatest	5
1.1. Toetuse taotlemine ja määramine	5
1.2. Toetuse saajate ettevõtlusvorm	6
1.3. Korduvtaotlemine	7
1.4. Meetme 1.5.1 toetuse saajate kattuvus MAK teiste meetmete toetuse saajatega	8
2. Meetme 1.5.1 sihttasemete täitumine	9
3. Toetatud tegevused	10
4. Investeeringute teostamine	12
4.1. Toetuse väljamaksmine	12
4.2. Toetuse saajate majandusnäitajad	13
Kokkuvõte	15

SISSEJUHATUS

Eesti maaelu arengukava 2007–2013 (edaspidi MAK) esimese telje meetme 1.5.1 „Metsa majandusliku väärtuse parandamise investeeringutoetus“ (edaspidi meede 1.5.1) püsihindamist teostab Eesti Maaülikooli majandus- ja sotsiaalinstituut. Nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 86 lõike 1 kohaselt kehtestavad liikmesriigid püsihindamise süsteemi, mida vastavalt Põllumajandusministeeriumi volitusele teostab MAK raames Eesti Maaülikooli majandus- ja sotsiaalinstituut. Püsihindaja tegevus on määratletud põllumajandusministri 7. jaanuari 2009. a määrusega nr 3 „Eesti maaelu arengukava 2007–2013 seire ja hindamise kord“. Käesolev rakendusanalüüs on 2013. aasta hindamisplaani alusel teostatav uurimistöö.

Meede 1.5.1 kuulub MAK 1. telje meetmete hulka. 1. telg on suunatud põllumajanduse ja metsanduse konkurentsivõime parandamisele. Meede on ellukutsutud vajadusest edendada metsaomanike konkurentsivõimelist arengut, tõsta metsa tootmispotentsiaali ning majandamise tulusust. Samuti on meetme eesmärgiks metsaressursi mitmekülgne ja jätkusuutlik majandamine ning ulukikahjustuste ja taimehaiguste ennetamine.

Meetme 1.5.1 taotlusvoorud on olnud avatud viis korda:

- 1) 29.09. – 24.10.2008;
- 2) 31.08. – 25.09.2009;
- 3) 15.11. – 05.12.2010;
- 4) 03.10. – 17.10.2011;
- 5) 01.10. – 16.10.2012.

Edaspidi nimetatakse vastavalt I, II, III, IV ja V taotlusvoor.

Käesoleva rakendusanalüüsi eesmärgid on järgmised:

- 1) võrrelda viie taotlusvooru tulemusi;
- 2) hinnata korduvtaotlejate osakaalu ja korduvtaotluste rahastamise tõenäosust;
- 3) analüüsida meetme 1.5.1 toetuse saajate kattuvust teiste MAK meetmete toetuse saajatega;
- 4) anda ülevaade toetatud tegevustest;
- 5) hinnata investeeringute elluviimise aktiivsust;
- 6) analüüsida toetuse saajate finantsmajanduslike näitajate võimalikke seoseid;
- 7) analüüsida meetme sihttasemete täitumist.

Käesoleva rakendusanalüüsi koostas EMÜ majandus- ja sotsiaalinstituudi maamajanduse uuringute ja analüüsi osakonna spetsialist-analüütik Jaana Prants.

ANALÜÜSI METOODIKA

Meetme 1.5.1 rakendusanalüüsi koostamisel kasutati toetuse taotlejate ja saajate andmeid seisuga 31.03.2013. Analüüsitavad andmed koosnesid SA Erametsakeskus (Sihtasutus Erametsakeskus) poolt esitatud Euroopa Komisjoni kohustuslikest väljundnäitajatest ja püsihindaja poolt kogutud siseriiklikest väljund- ja tulemusnäitajatest. Püsihindajate poolt kogutud näitajad pärinesid äriregistri andmebaasist.

Kogutud andmed on minevikulised, seega tuginetakse analüüsil faktilistele andmetele. Analüüs viidi läbi kabinetuuringuna. Täiendavat küsitlust ettevõtjate algandmete täiendamiseks ei teostatud.

Põhiliselt kasutatakse järgmist grupeerimist:

- 1) jaotamine taotlusvoorude alusel;
- 2) jaotamine toetuse saaja ettevõtlusvormi alusel;
- 3) esitatud, heakskiidetud ehk määratud ja väljamaksega taotlused;
- 4) toetuse saajad ja toetuse mittesaajad.

Analüüsis kasutatakse järgmisi lühendeid:

MAK – Eesti maaelu arengukava 2007–2013 rakendamisperiood;

MTÜ – mittetulundusühing;

FIE – füüsilisest isikust ettevõtja;

AS – aktsiaselts;

OÜ – osaühing;

TÜ – tulundusühistu.

1. ÜLEVAADE MEETME 1.5.1 TOETUSE TAOTLEJATEST JA SAAJATEST

1.1. TOETUSE TAOTLEMINE JA MÄÄRAMINE

Metsa majandusliku väärtuse parandamiseks esitati Erametsakeskusele perioodil 2008–2012 ehk viie taotlusvooru jooksul 3 337 taotlust. Toetust taotleti kokku summas 21,8 mln eurot ning toetust määrati 13,0 mln eurot. Viimases ehk V taotlusvoorus laekus metsaomanikelt kokku 787 taotlust, mis oli ühtlasi ka suurima esitatud taotluste arvuga taotlusvoor. (Tabel 1) Toetuse taotlemise aktiivsus taotlusvoorude lõikes esitatud taotluste arvu alusel oluliselt ei muutunud, suurenedes keskmiselt vaadeldaval perioodil 1,3%. Esitatud taotlustest kiideti heaks 2 312 taotlust, moodustades 69,3% esitatud taotlustest. Heakskiidetud taotluste osakaal esitatud taotluste arvust on aasta aastalt suurenenud, jäädes vahemikku 69,0–88,8% va I taotlusvoor, mil heakskiidetud taotluste osatähtsus moodustas esitatud taotluste arvust vaid 27,1%.

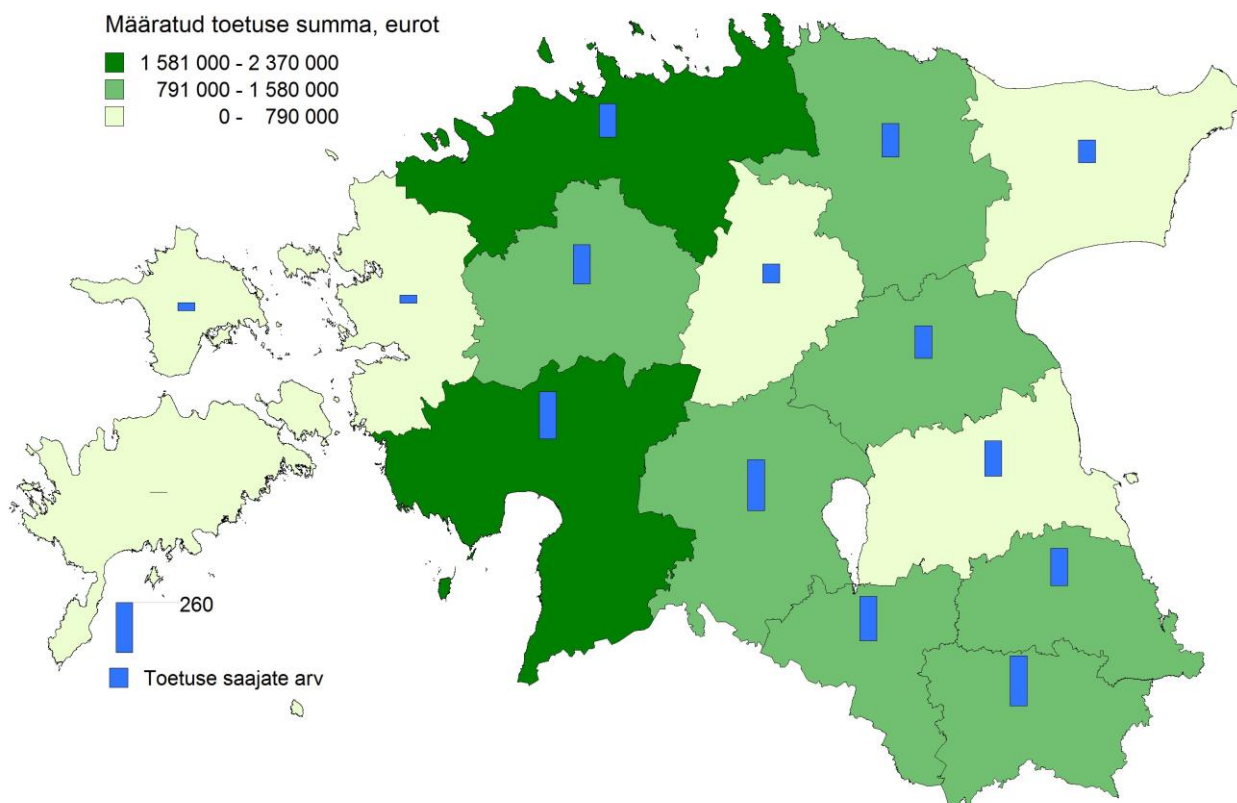
Tabel 1. Toetuse taotlemine ja määramine taotlusvoorude lõikes

Taotlusvoor	Esitatud taotluste arv	Taotletud toetuse summa kokku, eurot	Taotletud keskmine toetuse summa, eurot	Heakskiidetud taotluste arv	Määratud toetuse summa kokku, eurot	Määratud keskmine toetuse summa, eurot	Heakskiidetud taotluste osatähtsus esitatud taotluste arvust
I	748	8 162 780	10 913	203	4 335 185	21 356	27,1%
II	545	3 428 912	6 292	376	2 208 689	5 874	69,0%
III	610	4 074 019	6 679	469	2 280 825	4 863	76,9%
IV	647	4 337 274	6 704	565	2 692 324	4 765	87,3%
V	787	1 839 077	2 337	699	1 499 999	2 146	88,8%
KOKKU	3 337	21 842 062	6 545	2 312	13 017 023	5 630	69,3%

Määratud toetuse summa taotlusvoorude lõikes vähenes märgatavalt – 4,3 mln eurolt 1,5 mln eurole ehk vähenes vaadeldaval perioodil 23,3%. Samas heakskiidetud taotluste arv vaadeldaval perioodil suurenes (36,2%). Vaadeldes taotletud ja määratud toetuse summa jagunemist taotlusvoorude lõikes, võib öelda, et aasta aastalt on projekti mahud rahalises väärtuses vähenenud ehk suurima mahuga projektid viidi ellu eelkõige I taotlusvoorus.

Taotletud ning määratud toetuse summast moodustas taotleja mitterahaline omafinantseering ehk taotleja tehtud vabatahtlik tasustamata töö vastavalt 0,8% (174,7 tuhat eurot) ja 1,2% (155,5 tuhat eurot)

Viie taotlusvooru jooksul määrati toetust kokku kõige enam Harju maakonnas asuvate metsade majandusliku väärtuse parandamiseks – summas 2,4 mln eurot, moodustades 18,1% kogu määratud toetuse summast (13,0 mln eurot). Ka Jõgeva, Pärnu ja Viljandi maakonnas asuvate metsade majandusliku väärtuse parandamiseks määrati keskmisest (929,8 tuhat eurot maakonna kohta) rohkem toetust, jäädes vahemikku 1,1–1,6 mln eurot. (Joonis 1)

Joonis 1. Määratud toetuse summa ja toetuse saajate arvu jagunemine maakondade lõikes

Vähem määrati toetust Hiiu ja Lääne, Ida-Viru ja Järva maakonnas asuvate metsade majandusliku väärtuse parandamiseks, kus määratud toetuse summa jäi alla 500,0 tuhande euro. Toetuse saajaid oli kõige enam Võru, Viljandi, Valga ja Pärnu maakonnas – toetuse saajate arv nimetatud maakondades oli üle 200. (Joonis 1)

1.2. TOETUSE SAAJATE ETTEVÕTLUSVORM

Toetuse saajatest üle poole (66,6%) moodustasid füüsilised isikud ning 15,4% moodustasid juriidilisest isikust toetuse saajad. Juriidilistest isikutest 13,5% olid erametsaomanikud (AS, OÜ, TÜ) ja 1,9% metsaühistud. (Tabel 2)

Tabel 2. Toetuse saajate jagunemine ettevõtlusvormi alusel taotlusvoorude lõikes

Taotlusvoor	Toetuse saajate arv	Toetuse saajad							
		füüsilised isikud		FIEd		juriidilised isikud			
						erametsaomanikud		metsaühistud	
		arv	osakaal	arv	osakaal	arv	osakaal	arv	osakaal
I	203	100	49,3%	44	21,7%	55	27,1%	4	2,0%
II	376	236	62,8%	62	16,5%	63	16,8%	15	4,0%
III	468	249	53,2%	111	23,7%	87	18,6%	21	4,5%
IV	564	357	63,3%	84	14,9%	100	17,7%	23	4,1%
V	698	450	64,5%	100	14,3%	125	17,9%	23	3,3%
KOKKU erinevaid isikuid	1 779	1 185	66,6%	321	18,0%	239	13,5%	34	1,9%

Taotlusvoorude lõikes on samuti toetuse saajate osas domineerinud just füüsilised isikud, jäädes 50% kuni 65% piiresse. Kõige enam oli viie taotlusvooru keskmisena suurenenud metsaühistutest toetuse saajatest arv kogu toetuse saajate hulgas (suurenas 13,7%). Suurenenud oli ka füüsiliste isikute osakaal kogu toetuse saajate arvust – viie aasta keskmine muutus oli 7,0%. FIEde ja erametsaomanike (AS, OÜ, TÜ) osakaal kogu toetuse saajatest vähenes keskmiselt viie aasta jooksul 9,8%.

1.3. KORDUVTAOTLEMINE

Viie taotlusvooru jooksul esitasid 2 453 taotlejat kokku 3 337 taotlust, millest 583 taotlejat taotlesid viie taotlusvooru jooksul korduvalt toetust. Enim oli korduvtaotlejaid V taotlusvoorus, moodustades 36,6% V taotlusvooru toetuse taotlejatest. Korduvtaotlejate osakaal viie taotlusvooru alusel moodustas 23,8% kogu toetuse taotlejatest. (Tabel 3) Väike hulk metsaomanikke taotles toetust korduvalt ka samast taotlusvoorst. Näiteks I taotlusvoorus oli üks ettevõtja esitanud kaks korda taotluse, IV taotlusvoorus oli üks ettevõtja esitanud kaks korda taotluse ning V taotlusvoorus oli kaks ettevõtjat esitanud kaks korda taotluse.

Tabel 3. Korduvtaotluste osakaal toetuse taotlejate ja toetuse saajate hulgas

Taotlusvoor	Toetuse taotlejad			Toetuse saajad		
	toetuse taotlejate arv	korduvalt toetust taotlenud toetuse taotlejate arv	korduv-taotlejate osakaal toetuse taotlejatest	toetuse saajate arv	korduvalt toetust saanud toetuse saajate arv	korduvalt toetust saanud toetuse saajate osakaal kõigist toetuse saajatest
I	747	1	X	203	X	X
II	545	186	34,1%	376	44	11,7%
III	610	178	29,2%	468	111	23,7%
IV	647	226	34,9%	564	155	27,5%
V	787	288	36,6%	699	221	31,6%
KOKKU erinevaid isikuid	2 453	583	23,8%	1 779	347	19,5%

Toetust taotles korduvalt kõigis toimunud viies taotlusvoorus kokku 24 metsaomanikku, neljas taotlusvoorus kokku 58 metsaomanikku, kolmes voorus kokku 108 metsaomanikku ning kahes toimunud taotlusvoorus 389 metsaomanikku. Korduvalt ühte taotlusvooru esitas viie taotlusvooru jooksul taotlusi kokku neli metsaomanikku.

Toetuse saajate arv oli viie taotlusvooru jooksul kokku 1 779, millest 347 metsaomanikku oli toetust korduvalt saanud. Enim oli korduvalt toetuse saajaid V taotlusvoorus, moodustades 31,6% V taotlusvooru toetuse saajatest. Korduvalt toetust saanud toetuse saajate osakaal kõigist toetuse saajatest viie taotlusvooru jooksul oli 19,5%. (Tabel 3)

Toetust määrati korduvalt kõigis toimunud viies taotlusvoorus kokku 16 metsaomanikule, neljas taotlusvoorus kokku 30 metsaomanikule, kolmes taotlusvoorus kokku 74 metsaomanikule ning kahes taotlusvoorus kokku 225 metsaomanikule. Korduvalt ühte taotlusvooru esitatud taotluste alusel määrati viie toimunud taotlusvooru jooksul kahele metsaomanikule.

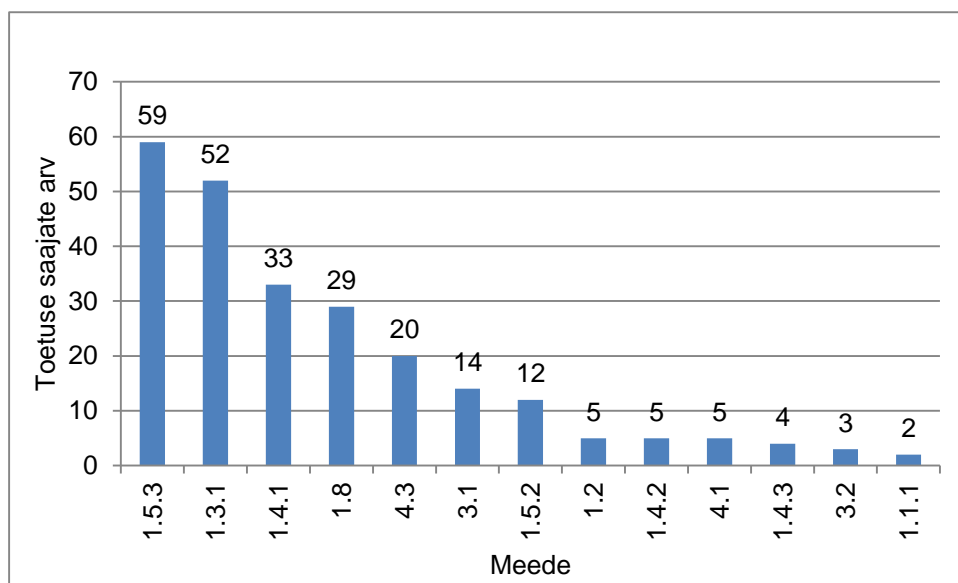
1.4. MEETME 1.5.1 TOETUSE SAAJATE KATTUVUS MAK TEISTE MEETMETE TOETUSE SAAJATEGA

Meetme 1.5.1 raames sai viie taotlusvooru jooksul toetust kokku 1 779 metsaomanikku, kellest 173 (9,7%) toetuse saajat said toetust veel lisaks MAK 1., 3. ja 4. telje raames. 126 (7,1%) metsaomanikku oli lisaks meetme 1.5.1 toetusele saanud veel ühe MAK meetme raames ning 29 (1,6%) on saanud toetust veel kahe MAK meetme raames. Lisaks said 18 meetme 1.5.1 toetuse saajat veel toetust 3 kuni 5 MAK 1., 3. ja 4. telje meetmete raames. (Tabel 4)

Tabel 4. Meetme 1.5.1 toetuse saajate arvu jagunemine teistest toetust saadud MAK 1., 3. ja 4. telje meetmete arvude lõikes

	Meetmete arv, mille raames 1.5.1 toetuse saaja sai toetust lisaks meetmele 1.5.1				
	1	2	3	4	5
Toetuse saajate arv	126	29	13	4	1

Meetme 1.5.1 toetuse saajad olid kokku 223 korral saanud toetust veel mõne teise MAK 1., 3. ja 4. telje meetmest, kusjuures 59 korral saadi toetust meetme 1.5.3 ja 12 korral meetme 1.5.2 raames. 33 meetme 1.5.1 toetuse saajat said toetust meetme 1.4.1 ja 29 said toetust meetme 1.8 alusel. (Joonis 2)

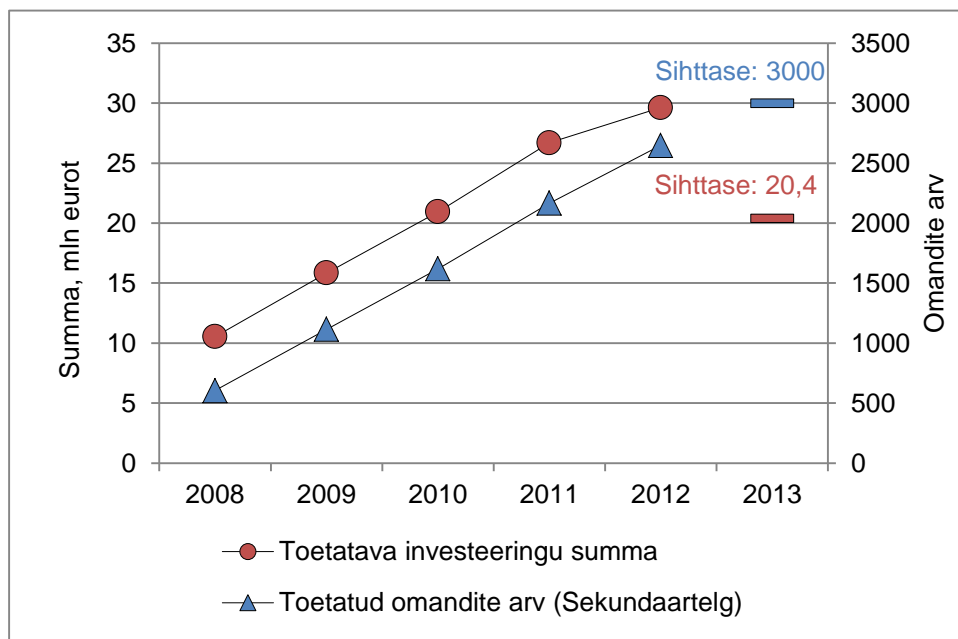
Joonis 2. Meetme 1.5.1 toetuse saajate kattuvus MAK 1., 3. ja 4. telje meetmetega

Meetme 1.5.1 toetuse saajate kattuvus MAK teiste meetmete toetuse saajatega ei ole suur, moodustades 9,7% kogu meetme 1.5.1 toetuse saajatest. Meetmete lõikes oli kõige suurem kattuvus meetme 1.5.3 toetuse saajatega.

2. MEETME 1.5.1 SIHTTASEMETE TÄITUMINE

Meetme eesmärgipärase rakendumise hindamise üheks meetodiks on meetme sihttasemete eeldatava täitumise jälgimine. MAK-is oli seatud sihttasemeks, et programmperioodi jooksul toetatud omandite arv peab olema 3000. SA Erametsakeskus andmetel oli 31.03.2013 seisuga toetatud omandite arv 2648 (kinnistute omanikud, kelle metsamaad oli toetatud ja metsatehnika, –tarvikute arv), mis moodustas 88,3% sihttasemest (Joonis 3). Toimunud on viis taotlusvooru ning eeldatavasti avatakse veel üks voor. Kuna toetatud omandite arv oli perioodil 2008–2012 suurenenud keskmiselt 28,1% ning sihttasemest täitmata on veel 11,7%, siis toetatud omandite sihttase tõenäoliselt MAK-i perioodi lõpuks ka täidetakse.

Joonis 3. Toetatud omandite arvu ja toetatava investeeringu summa sihttasemete täitumine

Toetatud projektide investeeringute sihttasemeks oli 20,4 mln eurot. Viie taotlusvooru heakskiidetud projektide toetatava investeeringu summa kokku oli 29,6 mln eurot, seega soovitud sihttase on saavutatud. Määratud toetuse summa moodustab 43,9% toetatava investeeringu kogusummast.

MAK-is on sätestatud sihttasemeks, et metsa tootmispotentsiaali tõstmiseks ja väärtuse suurendamiseks toetatud tegevustega peab programmperioodi lõpuks olema kaetud 30 000 ha metsamaad. Seisuga 31.03.2013 oli toetusega hõlmatud metsamaa pindala 21 736 hektarit (erametsa omanike omandis olev metsamaa, millel planeeriti teostada hooldusraiet, laasimist ja/või metsa uuendamist), moodustades 72,5% sihttasemest. Kuna planeeritud on avada veel üks taotlusvoor, siis MAK perioodi lõpuks toetusega hõlmatud metsamaa pindala sihttaset tõenäoliselt ei saavutata.

3. TOETATUD TEGEVUSED

Järgnevalt on analüüsitud, mis liiki tegevustele on toetust määratud ning investeeringu seost toetuse saaja ettevõtlusvormiga. Ettevõtlusvorm määrati vastavalt toetuse taotlusel esitatud andmetele: füüsiline isik, FIE, AS, OÜ, MTÜ ja TÜ.

Investeeringute liigitamisel kasutatakse järgmist jaotust:

- 1) hooldamine ja laasimine;
- 2) metsatehnika soetamine;
- 3) kahjustuste ennetamine;
- 4) uuendamine ja istutamine;
- 5) metsatarviku soetamine.

Viie taotlusvooru jooksul määrati toetus 3 004 tegevuse elluviimiseks (Tabel 5). Kõige sagedamini (2 187 korral) määrati toetus metsa hooldamiseks ja laasimiseks. Järgnesid metsatehnika soetamine 322 ning metsakahjustuste ennetamine 259 tegevusega. Määratud toetuse summa metsatehnika soetamiseks ületab kõigi teiste tegevuste näitajaid märkimisväärselt. Samuti oli määratud toetuse summa tegevuse kohta metsatehnika soetamisel viis korda kõrgem kõigi tegevuste keskmisest näitajast (22,7 tuhat eurot).

Tabel 5. Toetatud tegevused taotlusvoorude lõikes

Näitaja		Hooldamine ja laasimine	Kahjustuste ennetamine	Metsatarviku soetamine	Metsatehnika soetamine	Uuendamine ja istutamine	Tegevused kokku
Toetatud tegevuste arv	I voor	194	72	31	181	42	520
	II voor	338	54	29	57	25	503
	III voor	441	34	30	41	18	564
	IV voor	544	45	27	31	13	660
	V voor	670	54	11	12	10	757
	KOKKU	2 187	259	128	322	108	3 004
Määratud toetuse summa, eurot	I voor	495 719	203 812	20 869	3 565 885	48 901	4 335 185
	II voor	907 246	165 592	6 106	1 085 855	43 890	2 208 689
	III voor	879 033	133 148	11 813	1 231 891	24 940	2 280 825
	IV voor	1 083 527	145 569	52 556	1 402 664	8 007	2 692 324
	V voor	1 320 316	114 827	19 432	36 207	9 217	1 499 999
	KOKKU	4 685 841	762 949	110 777	7 322 502	134 954	13 017 023
Keskmise määratud toetuse summa tegevuse kohta, eurot	I voor	2 555	2 831	673	19 701	1 164	8 337
	II voor	2 684	3 067	211	19 050	1 756	4 391
	III voor	1 993	3 916	394	30 046	1 386	4 044
	IV voor	1 992	3 235	1 947	45 247	616	4 079
	V voor	1 971	2 126	1 767	3 017	922	1 982
	KOKKU	2 143	2 946	865	22 741	1 250	4 333

Toetuse saajatest 84,7% (1 506 toetuse saajat) on füüsilised isikud ja FIE-d. Äriühingute ning MTÜ-de osakaal kogu toetuse saajate hulgast moodustasid 15,3% (273 toetuse saajat). Samas suurem osa (65,8%) määratud toetuse summast määrati viie taotlusvooru jooksul äriühingute ja/või MTÜ-s tegutsevatele toetuse saajatele. Iga investeeringutegevuse osas domineerivad

määratud toetuse summa alusel just äriühingud. Kõige mahukamaid investeeringuid planeerisid viie taotlusvooru jooksul ellu viia AS-is ja/või OÜ-s tegutsevad toetuse saajad, kusjuures nimetatud ettevõtlusvormi all tegutsevad toetuse saajate mahukaimad investeeringud olid seotud metsatehnika soetamisega (3,33 mln eurot). Samas keskmine määratud toetuse summa tegevuse kohta oli kõrgem metsatehnika soetamise osas MTÜ-s ja TÜ-s tegutsevatel toetuse saajatel (73,1 tuhat eurot). Ka keskmine määratud toetuse summa metsa hooldamise ja laasimise osas oli MTÜ-s ja TÜ-s tegutsevatel toetuse saajatel keskmisest märkimisväärselt suurem. (Tabel 6)

Toetuse saajatest 19,6% planeerisid investeeringuid teostada mitme erineva tegevuse osas. Kõigi viie erineva tegevuse osas planeerisid investeeringuid teostada 5,6% toetuse saajatest. Need toetuse saajad, kellele oli toetust määratud vaid ühte liiki tegevuse elluviimiseks, olid enamasti hooldamise ja laasimisega seotud investeeringute teostajad.

Tabel 6. Määratud toetuse summad ettevõtlusvormi ja toetatud tegevuste lõikes

Näitaja		Hoolda- mine ja laasimine	Kahjustuste ennetamine	Metsa- tarviku soetamine	Metsa- tehnika soetamine	Uuenda- mine ja istutamine	Tegevused kokku
Toetatud tegevuste arv	FIE	309	39	19	58	12	437
	Füüsiline isik	1160	87	32	110	36	1425
	AS; OÜ	223	48	31	65	31	398
	MTÜ; TÜ	33	16	19	25	8	101
	KOKKU	1725	190	101	258	87	2361
Määratud toetuse summa, eurot	FIE	447 678	68 304	4 726	1 529 656	16 261	2 066 625
	Füüsiline isik	1 428 536	276 702	6 840	630 519	40 093	2 382 690
	AS; OÜ	1 510 156	197 908	66 097	3 333 889	70 456	5 178 506
	MTÜ; TÜ	1 299 471	220 035	33 113	1 828 438	8 145	3 389 201
	KOKKU	4 685 841	762 949	110 777	7 322 502	134 954	13 017 023
Keskmine määratud toetuse summa tegevuse kohta, eurot	FIE	1 449	1 751	249	26 373	1 355	4 729
	Füüsiline isik	1 231	3 180	214	5 732	1 114	1 672
	AS; OÜ	6 772	4 123	2 132	51 291	2 273	13 011
	MTÜ; TÜ	39 378	13 752	1 743	73 138	1 018	33 556
	KOKKU	2 716	4 016	1 097	28 382	1 551	5 513

Kõige suurem osa määratud toetusest kasutatakse metsatehnika soetamiseks. Kõige sagedamini teostatavateks tegevusteks kõikide ettevõtlusvormide lõikes on metsa hooldamine ja laasimine. Äriühingud ja MTÜ-d moodustavad toetuse saajate arvust vaid 15,3%, kuid neile määratud toetuse summa moodustab 65,8% kogu määratud toetuse summast.

4. INVESTEERINGUTE TEOSTAMINE

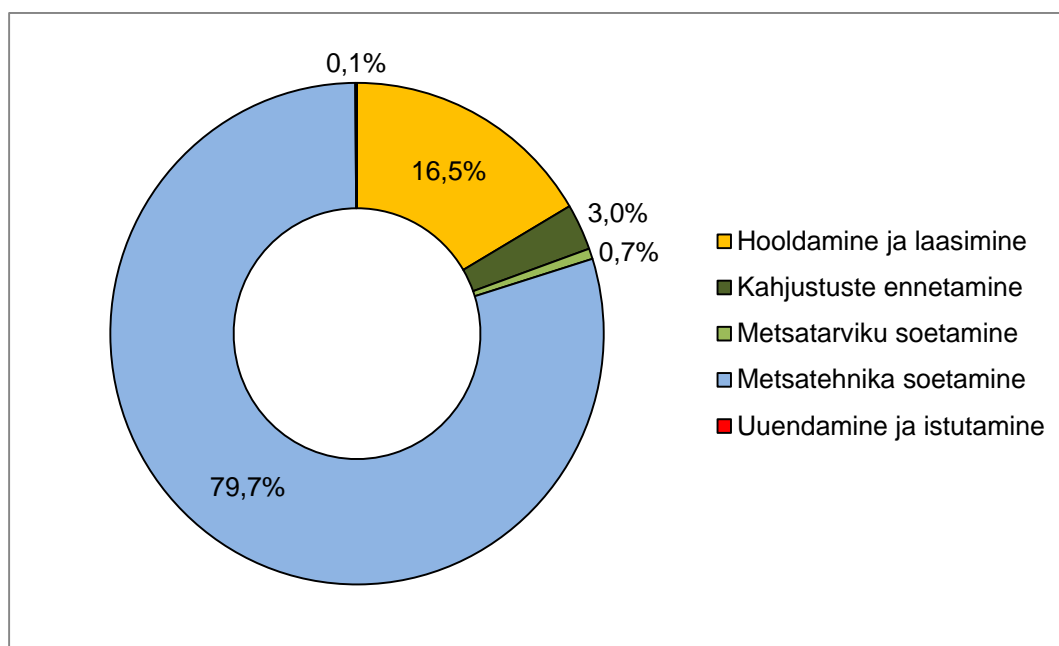
4.1. TOETUSE VÄLJAMAKSMINE

Kõigi toimunud taotlusvoorude määratud toetuse summast (13,0 mln eurot) on seisuga 31.03.2013 välja makstud 7,9 mln eurot, mis moodustab 61,0% määratud toetusest (Tabel 7). I taotlusvooru määratud toetuse summast oli samaks ajaks välja makstud 87,4% ning II taotlusvooru määratud toetuse summast 71,9%. Arvestades, et I ja II taotlusvooru investeeringute tegemise tähtaeg on lõppenud, ei saa väljamaksete protsenti lugeda heaks.

Tabel 7. Toetuste väljamaksmine taotlusvoorude lõikes

Taotlusvoor	Heakskiidetud taotluste arv	Osaliselt või täielikult väljamakstud projektide arv	Väljamakstud toetussumma, eurot	Väljamakstud toetussumma osatähtsus määratud toetussummast, %	Teostatud ja väljamakstud investeeringute omafinantseeringu osatähtsus, %
I	203	190	3 790 652	87,4%	53,6%
II	376	287	1 588 287	71,9%	51,6%
III	469	308	1 532 181	67,2%	52,1%
IV	565	253	1 031 722	38,3%	51,3%
V	699	0	0	0	0
KOKKU	2 312	1038	7 942 842	61,0%	52,0%

Toetust saanud 2 312 taotlusest oli toetust osaliselt või täielikult väljamakstud 1 038 (44,9% heakskiidetud taotlustest) heakskiidetud taotluse alusel, millest 768-l väljamakse saanud taotluse alusel moodustab väljamakstud toetuse summa rohkem kui 85% määratud toetuse summast. Käesoleva analüüsi kontekstis arvestatakse sellised taotlused täielikult realiseeritud investimisprojektideks.

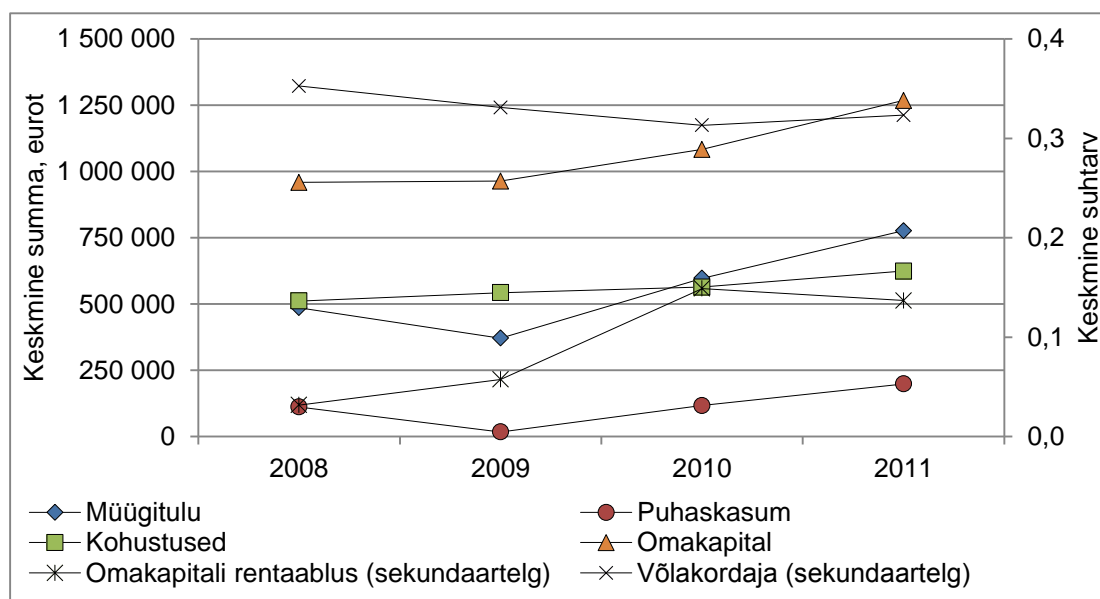
Joonis 4. Täielikult realiseerunud projektide tegevuste jagunemine väljamakstud toetuse summa alusel, %

Täielikult realiseerunud investeerimisprojektidele väljamakstud toetuse summa moodustas osaliselt või täielikult väljamakstud toetuse summast 82,1% ehk 6,5 mln eurot. Kõige suurema osa täielikult väljamakstud summast moodustas metsatehnika soetamiseks minev summa – 5,2 mln eurot ehk 79,7% kogu täielikult väljamakstud summast. (Joonis 4)

4.2. TOETUSE SAAJATE MAJANDUSNÄITAJAD

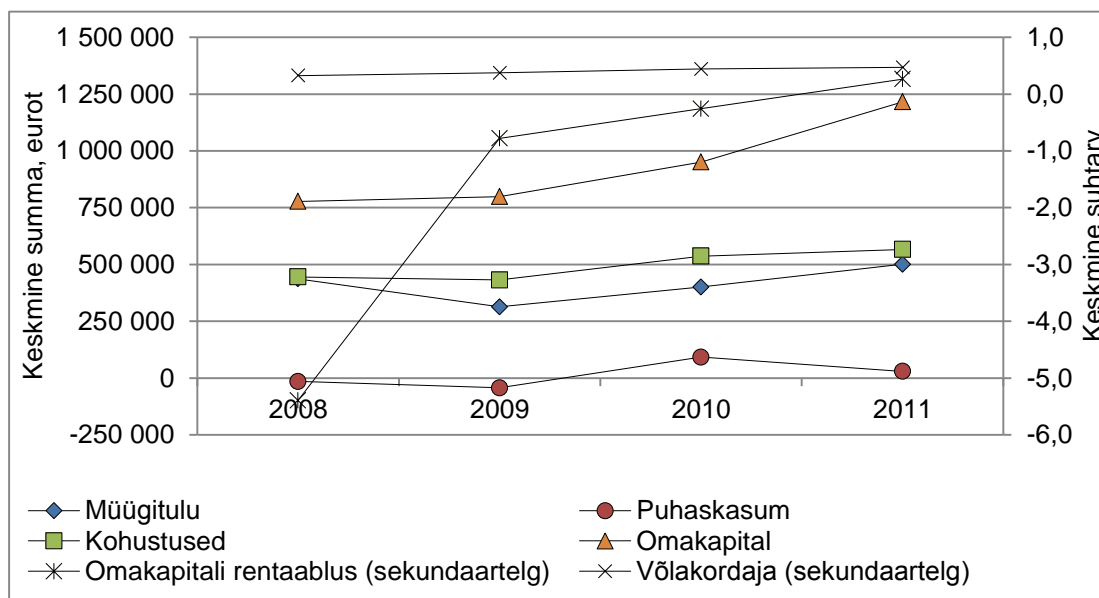
Alljärgnevas analüüsis võrreldakse osalise või täieliku väljamakse saanud toetuse saajate majandusnäitajaid nende toetuse saajate tulemustega, kellele ei ole seisuga 31.03.2013 väljamakset tehtud. Analüüsitakse vastava segmendi 2008–2011. aasta majandusnäitajaid ning uuritakse, kas investeringu elluviimine ja väljamakse on mõjutanud toetuse saajate ettevõtlus-tulemusi. Väljamakse oli saanud kokku 831 erinevat toetuse saajat. Analüüsiks vajalikud majandusnäitajad olid seejuures kõigi nelja vaatlusaluse aasta kohta kättesaadavad 117 ettevõtja puhul, kelle tulemuste alusel tehti järeldused üldkogumi suhtes. Väljamakset ei ole tehtud 948 ettevõtjale. Analüüsiks vajalikud näitajad olid kõigi nelja vaatlusaluse aasta kohta kättesaadavad nendest 65 ettevõtja kohta.

Väljamakse saanud toetuse saajate majandusnäitajate (müügitulu, kohustused, omakapital, puhaskasum, omakapitali rentaablus ja võlakordaja) puhul perioodil 2008–2011 võis täheldada positiivset trendi. 2009. aastal vähenes mõnevõrra keskmine müügitulu, kuid alates 2010. aastast suurenes nimetatud näitajad märgatavalt (perioodil 2008–2011 suurenes keskmiselt 16,9%). Toetuse saajate keskmine omakapital vaadeldaval perioodil suurenes 9,8% ning omakapitali rentaablus 62,9%. Omakapitali rentaabluse suurenemine oli peamiselt tingitud puhaskasumi suurenemisest – suurenes vaadeldaval perioodil 21,2%. Võlakordaja vaadeldaval perioodil vähenes 2,8%, jäädes vahemikku 0,3 kuni 0,4, samas keskmiste kohustuste summa oli mõnevõrra suurenenud (6,8%). Võlakordaja vähenemist mõjutas vaadeldaval perioodil varade suurenemine 8,8% võrra. (Joonis 5)

Joonis 5. Väljamakse saanud toetuse saajate majandusnäitajad perioodil 2008–2011

Väljamakse mittesaanud toetuse saajate majandusnäitajad perioodil 2008–2011 olid üldjoontes tõusva trendiga. Müügitulu näitaja püsis vaadeldaval perioodil sarnasel tasemel, muutudes 4,6%. Keskmine omakapitali rentaablus oli 2008.–2010. aastani negatiivne, kuid 2011. aastal positiivne. Negatiivne omakapitali rentaablus tulenes peamiselt mõningatest analüüsi kaasatud ettevõtjate majandusaasta kahjumist. Samas keskmine omakapitali näitaja oli vaadeldaval perioodil suurenenud 16,1%. Keskmine võlakordaja oli suurenenud 13,0%, jäädes vahemikku 0,3 kuni 0,5 ning keskmiste kohustuste summa oli suurenenud 8,3%. (Joonis 6)

Joonis 6. Väljamakse mittesaanud toetuse saajate majandusnäitajad perioodil 2008–2011

Väljamakse mittesaanud toetuse saajate majandusnäitajad perioodil 2008–2011 üldjoontes mõnevõrra halvemad võrreldes väljamakse saanud toetuse saajate majandusnäitajatega. Varade, omakapitali, müügitulu ja kohustuste näitajate poolest oli tegemist nii väljamakse saanud kui ka väljamakse mittesaanud toetuse saajate osas sama suurte ettevõtetega (näitajad jäid samasse suurusjärku). Seega võib öelda, et väljamakse saanud toetuse saajate majandusnäitajatele on toetus positiivset mõju avaldanud.

KOKKUVÕTE

Käesoleva rakendusanalüüsi eesmärgiks oli võrrelda meetme 1.5.1 viienda taotlusvooru toetuse taotlemise, määramise ja maksmise tulemusi varasematega ja hinnata toetuse saajate majandusnäitajaid ning investeeringute elluviimise aktiivsust. Samuti analüüsiti meetme sihttasemete saavutamise tõenäosust.

Heakskiidetud taotluste osakaal esitatud taotluste arvust oli aasta aastalt suurenenud, jäädes vahemikku 69,0–88,8% va I taotlusvoor, mil heakskiidetud taotluste osatähtsus moodustas esitatud taotluste arvust vaid 27,1%. Määratud toetuse summa taotlusvoorude lõikes vähenes 23,3%, samas heakskiidetud taotluste arv taotlusvoorude lõikes suurenes 36,2%. Seega olid aasta aastalt projektide mahud rahalises väärtuses vähenenud ehk suurima mahuga projektid viidi ellu eelkõige I taotlusvoorus. Toetuse saajatest üle poole moodustasid füüsilised isikud ning ligi neljandiku moodustasid juriidilisest isikust toetuse saajad. Taotlusvoorude lõikes toetuse saajate osas domineerisid samuti füüsilised isikud.

Korduvtaotlejate osakaal kogu taotlejate arvust moodustas viie taotlusvooru jooksul 23,8%. Enim oli korduvtaotlejaid V taotlusvoorus, moodustades 36,6% V taotlusvooru toetuse taotlejatest. Korduvalt toetust saanud toetuse saajate osakaal kõigist toetuse saajatest viie taotlusvooru jooksul oli 19,5%. Enim oli korduvalt toetuse saajaid V taotlusvoorus, moodustades 31,6% V taotlusvooru toetuse saajatest. Lisaks meetme 1.5.1 raames saadavale toetusele said 9,7% toetuse saajaid toetust MAK 1., 3. ja 4. telje raames. Meetmete lõikes oli kõige suurem kattuvus meetme 1.5.3 toetuse saajatega.

MAK-i meetme sihttasemete analüüsimisel selgus, et seatud sihttasemest oli täidetud toetatava investeeringu summa osa, mis oli isegi ületatud. Toetatud omandi sihttasemest oli täidetud 88,3% ja metsa tootmispotentsiaali tõstmiseks ja väärtuse suurendamiseks toetatud metsamaa pindala osas oli täidetud 72,5%. Tõenäoliselt toetatud omandite arvu sihttase saavutatakse ning toetusega hõlmatud metsamaa pindala sihttaset ei saavutata MAK-i perioodi lõpuks.

Viie taotlusvooru jooksul määrati toetus 3 004 tegevuse elluviimiseks. Kõige enamlevinud toetus on metsa hooldamiseks ja laasimiseks. Määratud toetuse summa metsatehnika soetamiseks ületab kõigi teiste tegevuste näitajaid märkimisväärselt. Samuti oli määratud toetuse summa tegevuse kohta metsatehnika soetamisel viis korda kõrgem kõigi tegevuste keskmisest näitajast

Kõigi toimunud taotlusvoorude määratud toetuse summast välja makstud 61,0% määratud toetusest. I taotlusvooru määratud toetuse summast oli samaks ajaks välja makstud 87,4% ning II taotlusvooru määratud toetuse summast 71,9%. Arvestades, et I ja II taotlusvooru investeeringute tegemise tähtaeg on lõppenud, siis tuleb väljamakse protsenti hinnata rahuldavaks.

Toetust saanud 2 312 taotlusest oli toetust osaliselt või täielikult väljamakstud 44,9% heakskiidetud taotlustest. Täielikult realiseerunud projektide (väljamakse summa moodustas 85% määratud toetuse summast) osakaal kogu heakskiidetud taotlustest oli 28,7%. Väljamakse saanud toetuse saajate majandusnäitajad olid üldjoontes paremad võrreldes väljamakse mittesaanud toetuse saajate majandusnäitajatega ning väljamakse saanud toetuse saajate majandusnäitajate osas võis täheldada positiivset mõju.